

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: oponenta

Práci hodnotil(a): Petr Pavlas, Ph.D.

Práci předložil(a): Bc. Petr Šolc

Název práce: Vliv evropské reformace na utváření moderní vědy

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn): Cílem práce bylo, jak výstižně sděluje již sám název, prozkoumat vliv protestantské reformace 16. a 17. století na formování moderní evropské vědy. Tento cíl, ač formulován velmi obecně a nesmírně široce, byl zdařile a úspěšně naplněn, přestože práce má některé nedostatky a sporné body, o kterých více níže.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Zvolené téma je extrémně náročné. Samo o sobě by bylo náročné i pro několikaletý grantový projekt, natož pro absolventskou práci – jeho komplexní zpracování by vyžadovalo skutečně hlubokou filosofickou i historickou erudici. Navíc bylo již mnohokrát tematizováno a žádná z dosud formulovaných hypotéz se neukázala být obecně platnou či alespoň obhajitelnou proti vzneseným námitkám. O to více je třeba ocenit autorův výkon a výtvar, který je vysoce nadprůměrný, velmi tvůrčí a bezpochyby vyžadoval velké množství času, energie i nasazení. Autor je hoden obdivu za to, jak velké množství primární i sekundární literatury dokázal přečíst, vstřebat, zkompilovat a transformovat do kvalitního pojednání. Nota bene: v rámci kombinovaného studia.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formální úprava má některé vady na kráse. Zatímco grafická úprava, poznámky pod čarou a bibliografie jsou profesionální – jazykový projev, ač nikoli špatný, místy přechází do neodborného stylu. Možná jsem příliš konzervativní, ale uvedení odstavce větou „Teď se musíme zastavit, něco tu nehraje“ (s. 56) na mne působí příliš hovorově. Charakteristika atmosféry po listopadu 1989 slovy „To co se nesmělo, se teď už mohlo“ (s. 61) pak ilustruje příliš osobní a neodbornou podobu závěru práce, který mne – jinak nadšeného vysokou kvalitou předchozího textu – zklamal. Zahájit závěr odborné kvalifikační práce větou „Nedávno se mě jeden známý zeptal, proč jsme se (já a moje žena) přestěhovali z města na venkov“ zkrátka není

vhodné, stejně jako začít větu v poznámce č. 272 upřímnými, leč příliš prostomyslně působícími slovy „Na závěr ještě jedna poznámka, o jejíž relevantnosti sám pochybuji, ale chtěl jsem ji zde alespoň zaznamenat...“ Jinou chybou je, že autor několikrát (dokonce i v anglickojazyčném resumé) užívá slova „defragmentace“ v opačném významu (tedy jako synonymum slov „fragmentace“ či „fragmentarizace“). Vadou práce je i množství překlepů (napočítal jsem jich více než pětadvacet), občasné chyby v interpunkci, občasné chybějící či přebývající slovo. To je skutečně škoda. Korektura by tyto vady snadno odhalila a odstranila.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce je přesto vysoce nadprůměrná. Autor uvažuje samostatně, jeho historickofilosofická erudice nabytá důkladným studiem velkého množství českojazyčné i anglickojazyčné literatury je zřejmá. Vyslovený závěr, že Reformace přichází s „novou racionalitou“, se mi jeví být až příliš odvážný vzhledem k sneseným argumentům, ale zcela neopodstatněný také není. Při bližším zkoumání některých autorových tezí se ovšem najdou některé, které jsou zjednodušující nebo sporné: 1. Že „sekulárnímu pohledu zůstává racionálně nedostupný pojem Svátá Trojice“ (s. 4), neplatí zcela – například analogie Boží trojjedinosti a trojúhelníku o nekonečně dlouhých stranách v *De docta ignorantia* Mikuláše Kusánského, kterou ještě o cca 150 let později cituje Jan Amos Komenský v *De iterato Sociniano*, je zcela racionální argument *per analogiam*. Podobně i scholastické diskuse o tom, zda je mezi osobami Boží Trojice věcné rozlišení (*distinctio realis*), jsou naprosto racionální, přinejmenším podle tehdejších (a tedy rozhodujících) měřítek. 2. Tvrzení, že „z hlediska katolické soteriologie si člověk své ospravedlnění může zasloužit“ (s. 21), je natolik kontroverzní, že by mělo být podloženo zdrojem či jinak vysvětleno a doloženo. 3. Osianderův úvod ke Koperníkovu *De revolutionibus* se dle mého názoru neblíží falsifikacionismu, jak píše autor této diplomové práce (s. 35), ale instrumentalismu. 4. Hovořit o „Baconově mileniarismu“ (s. 45) je hodně přehnané a určitě bych se tomu vyhnul. Že Bacon emblematicky využil verš Daniel 12:4 a toužil po návratu k rajskému vědění, to z něj ještě nedělá mileniaristu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Na straně 38 píšete, že se v raném novověku „kritická racionalita odpoutala od dogmatu“. Na straně 52 píšete, že protestantská „kritická racionalita vycházela z dogmatického předpokladu“. Pokud zároveň „protestantismus v tomto ohledu napomohl k vytvoření podmínek vhodných pro rozvoj novověké vědy“ (tamtéž), nezdá se Vám, že je v tom rozpor? Není první výrok klišé, které pouze nekriticky přebíráte od Ivana O. Štampacha?
2. Pokud Biblii v raném novověku již „nebyla přiznávána autorita v oblasti výkladu přírody“ (s. 37–38), jak si vysvětluje rozkvět tzv. fyzikoteologie v 17. a 18. století?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Kritika obsažená v tomto posudku nemá v žádném případě zastínit autorovo vynikající a obdivuhodné dílo, ale spíše jej stimulovat k další práci a dalšímu bádání – například prostřednictvím studia v doktorském programu. Navrhuji hodnotit práci známkou **výborně**.

Datum: 16.5.2018

Podpis:

